

#3

Podstawowe regulacje GOZ na poziomie europejskim i krajowym

12 lutego 2026 r.

Cykl webinarów „Gospodarka o Obiegu Zamkniętym od A do Z”

Cykl webinarów „Gospodarka o Obiegu Zamkniętym od A do Z” organizowany jest w ramach realizacji przedsięwzięcia pn. „Kampania informacyjno-edukacyjna dotycząca gospodarki odpadami, w kierunku Gospodarki o Obiegu Zamkniętym (GOZ)” dofinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Za ich treść odpowiada wyłącznie IOŚ-PIB.

15 stycznia 2026	GOZ jako odpowiedź na kryzys klimatyczny – jak firmy mogą działać na rzecz planety i przyszłości
29 stycznia 2026	Przedstawienie kluczowych tematów związanych z gospodarką cyrkularną w całym łańcuchu wartości przedsiębiorstwa
12 lutego 2026	Podstawowe regulacje GOZ na poziomie europejskim i krajowym
26 lutego 2026	Transformacja do GOZ – co i jak musi zmienić Twoja firma, by nadążyć za nowym modelem gospodarki
12 marca 2026	Cyrkularne modele biznesowe w praktyce – jak budować zrównoważony i konkurencyjny biznes przyszłości
26 marca 2026	GOZ w działaniu – sprawdzone narzędzia, które pomogą Twojej firmie wdrożyć gospodarkę cyrkularną
9 kwietnia 2026	Pomiar cyrkularności i efektywności GOZ – wskaźniki, metody i praktyczne narzędzia monitoringu
23 kwietnia 2026	GOZ w praktyce – inspirujące przykłady sukcesów, wyzwania i kluczowe lekcje z wdrożeń
7 maja 2026	Technologie wspierające GOZ – praktyczne rozwiązania, które zmieniają sposób gospodarowania
21 maja 2026	Konsument w procesie obiegu zamkniętego – jak budować postawy i zmieniać nawyki zakupowe
11 czerwca 2026	Ekosystem GOZ – jak budować skuteczne partnerstwa i współpracę na rzecz cyrkularności
25 czerwca 2026	Finansowanie gospodarki o obiegu zamkniętym – źródła, modele i strategie pozyskiwania wsparcia

dr hab. Ewelina Szczech-Pietkiewicz, prof. SGH

Ekspertka IOŚ-PIB

Dyrektorka Instytutu Międzynarodowej Polityki Gospodarczej

Prodziekanka Szkoły Doktorskiej SGH

Tematyka i plan szkolenia

Zanim zaprojektujesz produkt, zadaj pytania:

1. Po co nam regulacje GOZ?
2. Regulacje na poziomie UE:
 - European Circular Economy Act
 - Pakiet GOZ
 - Dyrektywa SUP
 - Rozporządzenie o ekoprojekcie
 - Rozszerzona Odpowiedzialność Producenta
3. Regulacje krajowe – Polska:
 - Strategia GOZ
 - ROP
 - System kaucyjny

Po co nam regulacje GOZ?

Odpowiedź na wyzwania gospodarcze: kurczące się zasoby i rosnące ceny surowców, presję środowiskową i klimatyczną, niską efektywność liniowych modeli produkcji, potrzebę wyrównania warunków konkurencji, ryzyko greenwashingu i pozornych działań

- Rynek nie uwzględnia realnych kosztów środowiskowych
- Bez regulacji wygrywa ten, kto NIE działa odpowiedzialnie
- GOZ to nie tylko odpady – to MODEL GOSPODARCZY
- Ochrona przed greenwashingiem
- Bezpieczeństwo surowcowe i konkurencyjność rynku europejskiego

Regulacje GOZ nie są karą dla biznesu.
Są próbą zmiany zasad gry tak,
aby bardziej opłacało się działać
efektywnie, długoterminowo i uczciwie.

CIRCULAR ECONOMY ACT

IOŚ-PIB
Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

Dofinansowano ze środków
**NARODOWEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ**

ECEA – co to jest i dlaczego powstaje?

Odpowiedź na pytania: Dlaczego mimo wielu regulacji GOZ nadal działa fragmentarycznie?

Efekty biznesowe:

- nowa, horyzontalna inicjatywa regulacyjna UE
- porządkuje i wzmacnia dotychczasowe regulacje GOZ
- łączy GOZ z polityką przemysłową i konkurencyjnością UE

*GOZ to warunek
funkcjonowania rynku
wewnętrznego UE*

Co nowego wnosi ECEA?

Nowe elementy podejścia:

- obowiązkowe wskaźniki cyrkularności
- większa rola surowców wtórnych
- powiązanie GOZ z: zamówieniami publicznymi, pomocą publiczną, finansowaniem UE

ECEA ma premiować:

- modele cyrkularne,
- trwałe produkty,
- recykling wysokiej jakości,
- a nie tylko spełnianie minimum prawnego.

*Zmiana filozofii:
już nie “mniej odpadów”,
a raczej “więcej wartości
w obiegu”*

ECEA a inne regulacje

ECEA nie działa w próżni – wzmacnia m.in.:

- Pakiet GOZ
- rozporządzenie o ekoprojekcie (ESPR)
- regulacje dot. ROP
- prawo dotyczące surowców krytycznych

ECEA = parasol regulacyjny:

- integruje istniejące akty
- ogranicza luki i sprzeczności

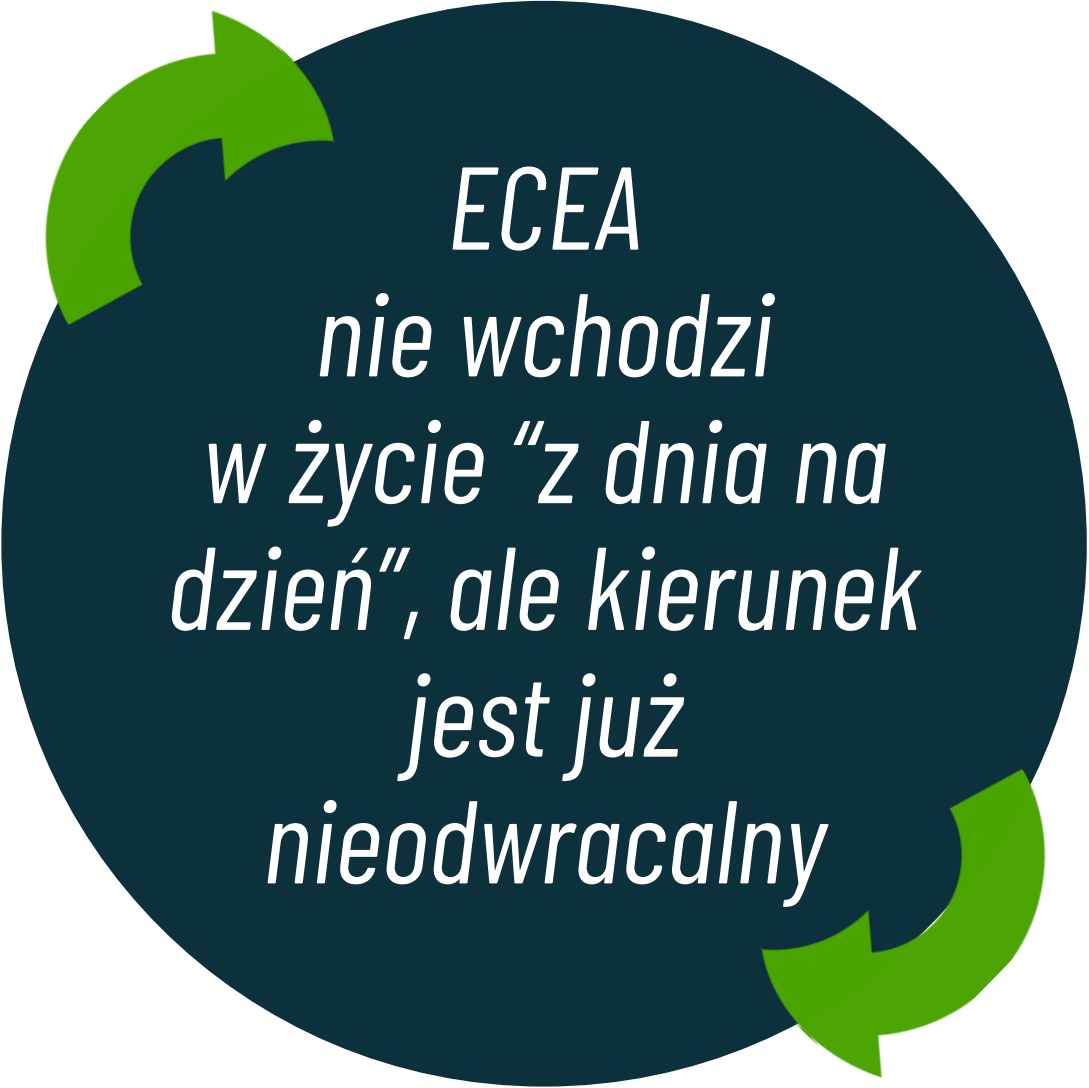
Co European Circular Economy Act oznacza dla przedsiębiorców?

Dla firm ECEA oznacza:

- większą przewidywalność regulacyjną
- ostrzejsze wymagania długoterminowe
- większą presję na projektowanie cyrkularne
- GOZ jako kryterium konkurencyjności

Najbardziej narażone obszary:

- projektowanie produktów
- materiały i surowce
- łańcuchy dostaw
- raportowanie i komunikacja

*ECEA
nie wchodzi
w życie "z dnia na
dzień", ale kierunek
jest już
nieodwracalny*

Model wdrażania ECEA

ECEA = regulacyjna rama (framework regulation): ustanawia wspólne definicje, cele i zasady GOZ, daje mandat do wydawania aktów wykonawczych, umożliwia różnicowanie wymagań sektor po sektorze.

ECEA działa jak parasol regulacyjny

ECEA będzie wdrażany sektorowo, m.in. przez: przemysł wytwórczy, budownictwo, opakowania, elektronikę i sprzęt elektryczny, tekstylia.

Dla każdego sektora: inne tempo, inne priorytety, inne wymagania techniczne.

Jednym z kluczowych mechanizmów wdrażania będą: wspólne wskaźniki GOZ na poziomie UE i cele dotyczące: wykorzystania surowców wtórnych, wydłużania życia produktów, ograniczania strat materiałowych.

ECEA ma być wdrażany nie tylko przez zakazy i obowiązki, ale też przez bodźce ekonomiczne m.in. przez dostęp do funduszy UE, pomoc publiczną, zielone zamówienia publiczne i preferencje dla modeli cyrkularnych.

Pakiet GOZ

IOŚ-PIB
Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

Dofinansowano ze środków
**NARODOWEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ**

Co to jest pakiet GOZ?

Circular Economy Package:

- zestaw aktów prawnych UE zmieniających podejście do odpadów i zasobów
- fundament regulacyjny dla wdrażania gospodarki obiegu zamkniętego
- punkt wyjścia dla kolejnych regulacji (ESPR, ROP, ECEA)

Pakiet GOZ obejmuje zmiany m.in. w:

- dyrektywie ramowej o odpadach
- dyrektywie opakowaniowej
- dyrektywach dotyczących składowania odpadów
- dyrektywach sektorowych (np. WEEE, baterie)

Co to jest pakiet GOZ?

Pakiet GOZ:

- przygotował grunt pod rozszerzoną odpowiedzialność producenta,
- wprowadził myślenie „od projektu do końca życia produktu”,
- wymaga implementacji do prawa krajowego
- wpływa m.in. Na Krajowy Plan Gospodarki Odpadami i strategię GOZ

*Czy w Państwa firmie
odpady są jeszcze
problemem operacyjnym,
czy już strategicznym?*

DYREKTYWA SUP (SINGLE-USE-PLASTIC)

Czym jest SUP i dlaczego powstała?

- ogranicza wpływ jednorazowych produktów z tworzyw sztucznych
- koncentruje się na najbardziej zaśmiecających produktach przenosi koszty środowiskowe na wprowadzających produkty
- mniej jednorazowych plastików, więcej odpowiedzialności producentów i dystrybutorów
- SUP nie dotyczy całego plastiku, tylko konkretnej grupy produktów.

Jakie produkty obejmuje Dyrektywa SUP?

- jednorazowe pojemniki na żywność
- kubki na napoje (także papierowe z powłoką z plastiku)
- sztucce, talerze, słomki, mieszadła
- pojemniki z EPS (styropian)
- produkty tytoniowe z filtrami
- balony, chusteczki nawilżane

Liczy się
funkcja produktu,
a nie tylko
materiał.

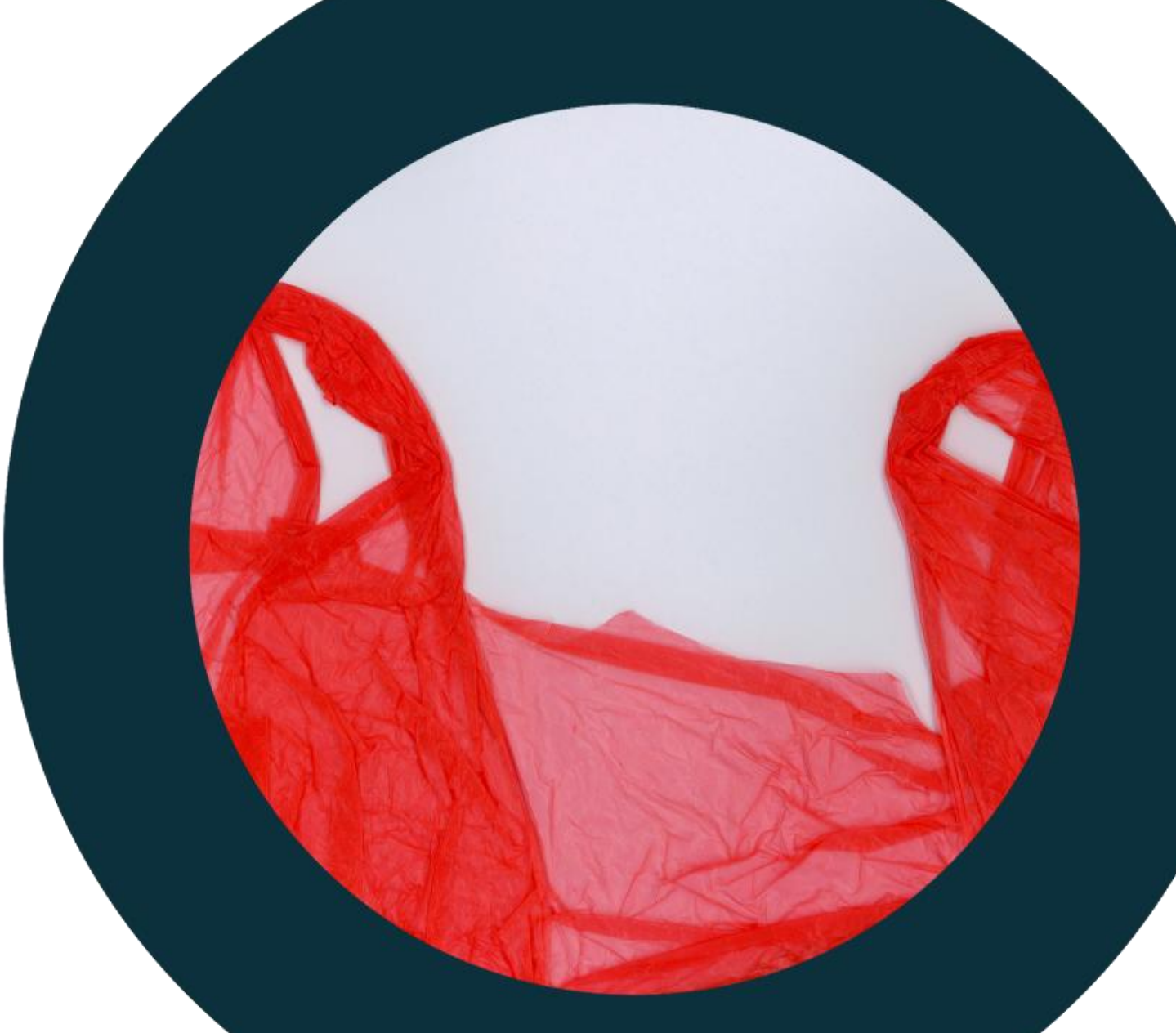
Implementacja Dyketywy SUP w Polsce

SUP wdrożona została m.in. przez:

- nowelizację ustawy o obowiązkach przedsiębiorców
- zmiany w ustawie o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowanio
- wymiaky wykonawcze (stawki opłat, wzory sprawozdań)
- Kluczowa cecha polskiej implementacji: silny nacisk na opłaty i sprawozdawczość

Dyrektywa SUP wprowadza:

- zakazy wprowadzania niektórych produktów
- opłaty SUP
- obowiązkowe oznakowanie produktów
- obowiązki ewidencyjne i sprawozdawcze
- rozszerzoną odpowiedzialność producenta

Dyrektywa Ekoprojektowa

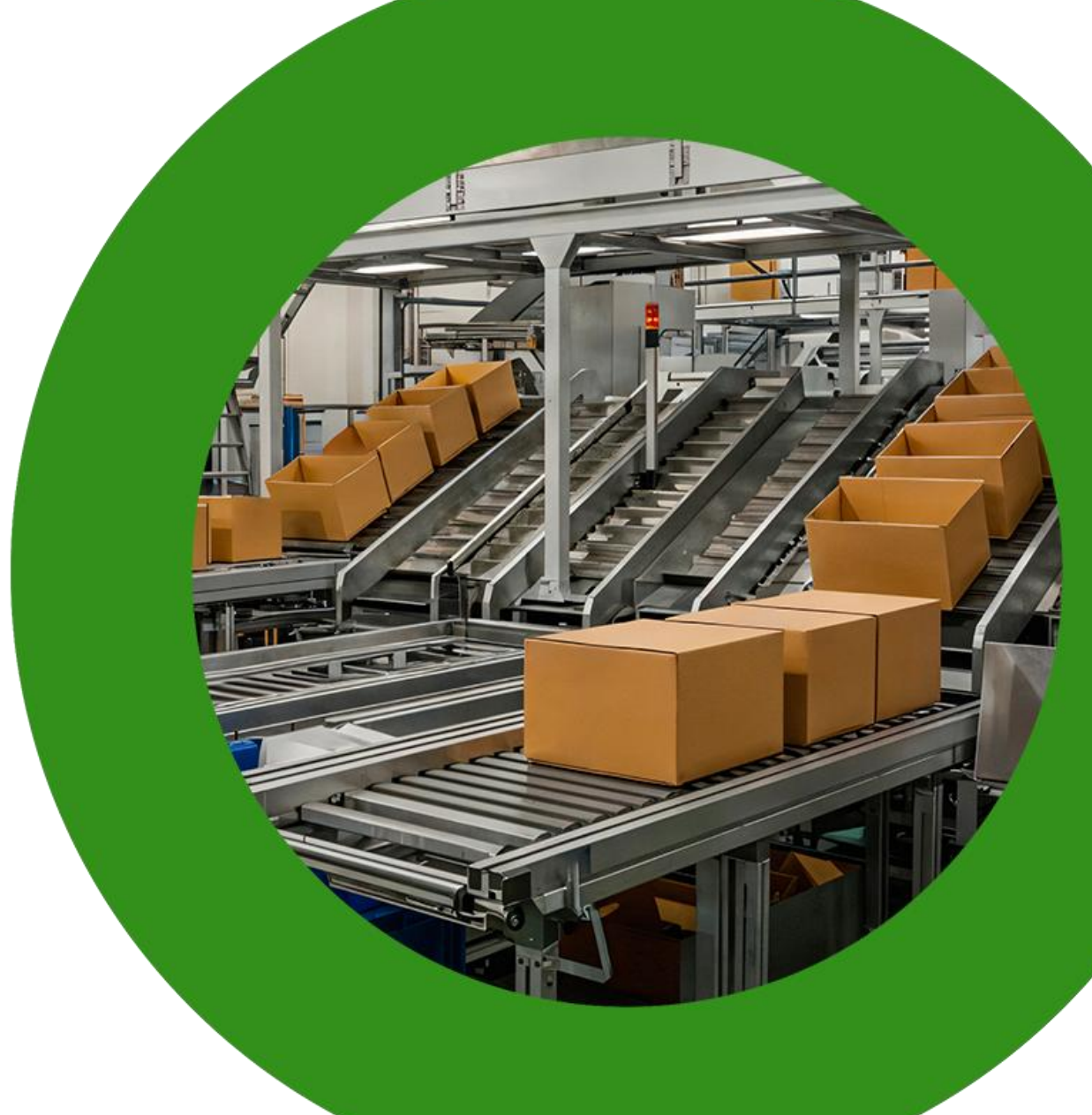
Rozporządzenie o ekoprojekcie dla zrównoważonych produktów (ESPR)

Regulacje o ekoprojekcie:

- zmieniają podejście UE do projektowania produktów
- przenoszą GOZ na początek cyklu życia produktu
- dotyczą większości produktów wprowadzanych na rynek UE

ESPR (Ecodesign for Sustainable Products Regulation):

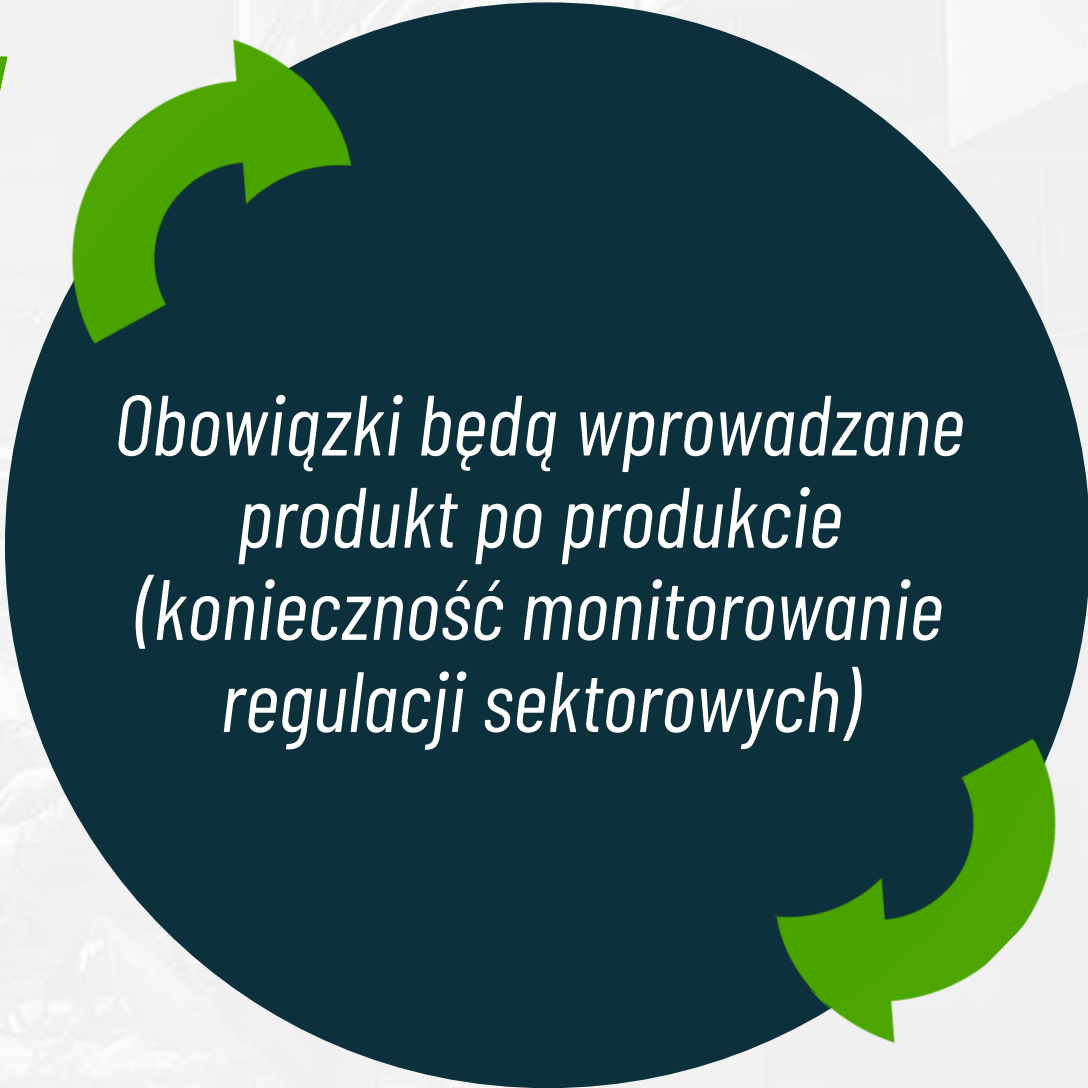
- ma formę rozporządzenia tzn, że bezpośrednio obowiązuje w państwach UE
- obejmuje niemal wszystkie grupy produktów
- pozwala wprowadzać szczegółowe wymagania sektorowe

ESPR – obowiązki przedsiębiorców

ESPR umożliwia wprowadzanie wymagań dot. m.in.:

- minimalnej trwałości produktu
- możliwości naprawy i dostępności części
- łatwego demontażu
- zawartości materiałów z recyklingu
- ograniczenia substancji niebezpiecznych
- efektywności materiałowej

*Obowiązki będą wprowadzane
produkt po produkcji
(konieczność monitorowanie
regulacji sektorowych)*

Cyfrowy Paszport Produktu (DPP)

- Jedno z kluczowych narzędzi ESPR
- DPP może zawierać: skład materiałowy, instrukcje naprawy i demontażu, informacje o recyklingu, ślad środowiskowy produktu.

*TO KONIEC ANONIMOWYCH
PRODUKTÓW*

Od kiedy obowiązuje ekoprojekt?

- 2024 – prawo obowiązuje
- 2025 – pierwsze akty delegowane
- 2026–2027 – pierwsze nowe produkty objęte ESPR
- 2026–2028 – nowe wymagania dla „starych” produktów
- po 2028 – ESPR jako standard rynkowy
- Od 2025–2026 r. (i dalej), stopniowo:
- najpierw priorytetowe grupy produktów (np. energochłonne, masowe),
- następnie kolejne sektory,
- osobne harmonogramy dla: trwałości, naprawialności, recyklowalności, cyfrowego paszportu produktu (DPP).
- Każda grupa produktów dostanie:
- własny akt delegowany,
- okres przejściowy (czas na dostosowanie).

Rozszerzona odpowiedzialność producenta

IOŚ-PIB
Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

Dofinansowano ze środków
**NARODOWEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ**

Efektywność materiałowa i energetyczna

GOZ w produkcji zaczyna się od:

- ograniczania strat materiałowych
- lepszego wykorzystania energii
- optymalizacji procesów i technologii
- automatyzacji i cyfryzacji (tam, gdzie to uzasadnione)

Efekt: mniej zasobów = niższe koszty = mniejsze ryzyka.

*Najtańszy surowiec
to ten, którego
nie trzeba kupić.*

Regulacje w Polsce

ROP w Polsce – stan obecny

ROP funkcjonuje m.in. w obszarach:

- opakowań
- sprzętu elektrycznego i elektronicznego
- baterii i akumulatorów
- pojazdów

Charakterystyka systemu:

- duża rola organizacji odzysku
- relatywnie niskie opłaty historycznie
- ograniczona skuteczność środowiskowa

Planowane zmiany ROP w Polsce

Kierunki reformy:

- wzrost opłat ROP
- powiązanie opłat z projektowaniem produktów
- większa transparentność finansowa
- silniejszy nadzór państwa

Główne elementy modelu proponowanego przez MKiŚ:

- producentów i innych wprowadzających produkty w opakowaniach obciąża się obowiązkiem finansowania zagospodarowania odpadów opakowaniowych;
- środki z ROP trafiałyby na wyodrębniony rachunek publiczny i byłyby dalej przekazywane np. gminom za usługi selektywnej zbiórki i recyklingu;
- opłaty mają być uzależnione od rodzaju i masy opakowań, co jest formą pierwszego kroku do ekomodulacji;
- system przewiduje udział Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) jako centralnego operatora zbierania i dystrybucji środków;

System ROP w Polsce – opinie

Rząd i Ministerstwo Klimatu i Środowiska

„Zanieczyszczający płaci”: Ministerstwo dąży do przeniesienia kosztów gospodarowania odpadami z gmin i mieszkańców na producentów wprowadzających opakowania. Nowy system ma odciążyć samorządy, zapewniając im środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) na zbiórkę i recykling. ROP ma zmobilizować producentów do stosowania opakowań łatwiejszych do recyklingu.

Przedsiębiorcy i Organizacje Odzysku

Producenci krytykują pomysł, aby środki finansowe trafiały do centralnego funduszu (NFOŚiGW), postulując, aby systemem zarządzały prywatne organizacje odzysku. Biznes ostrzega, że koszty ROP zostaną przerzucone na konsumentów w postaci wyższych cen produktów. Zarzuty o „paropodatkowość”: Nowy system jest często określany jako dodatkowe obciążenie podatkowe, a nie realny system zbiórki.

Samorządy Terytorialne

Samorządy generalnie popierają ideę ROP, ponieważ obecny system, w którym koszty zbiórki odpadów pokrywają głównie mieszkańcy, jest niewydolny. Brak szybkiego wdrożenia ROP naraża samorządy na trudności z osiągnięciem unijnych celów recyklingowych, co skutkuje wysokimi karami.

System kaucyjny w Polsce

IOŚ-PIB
Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

Dofinansowano ze środków
**NARODOWEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ**

Po co i co obejmuje?

Cel systemu:

- wysoka jakość zbiórki,
- wysoki poziom recyklingu,
- mniejsze obciążenie gmin

System obejmuje opakowania po napojach:

- butelki z tworzyw sztucznych (do 3 l)
- butelki szklane wielokrotnego użytku (do 1,5 l)
- puszki metalowe (do 1 l)

Nie obejmuje:

- opakowań po mleku i napojach mlecznych
- innych rodzajów opakowań

System kaucyjny

- operatorzy są podmiotami licencjonowanymi,
- system nie działa „sam z siebie”,
- nadzór nad systemem sprawuje państwo, m.in. przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Wprowadzający napoje muszą m.in.:

- przystąpić do systemu kaucyjnego
- oznaczać opakowania objęte kaucją
- rozliczać kaucję i opakowania
- raportować ilości wprowadzonych produktów

Produkt uboczny

IOŚ-PIB
Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

Dofinansowano ze środków
**NARODOWEGO FUNDUSZU
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ**

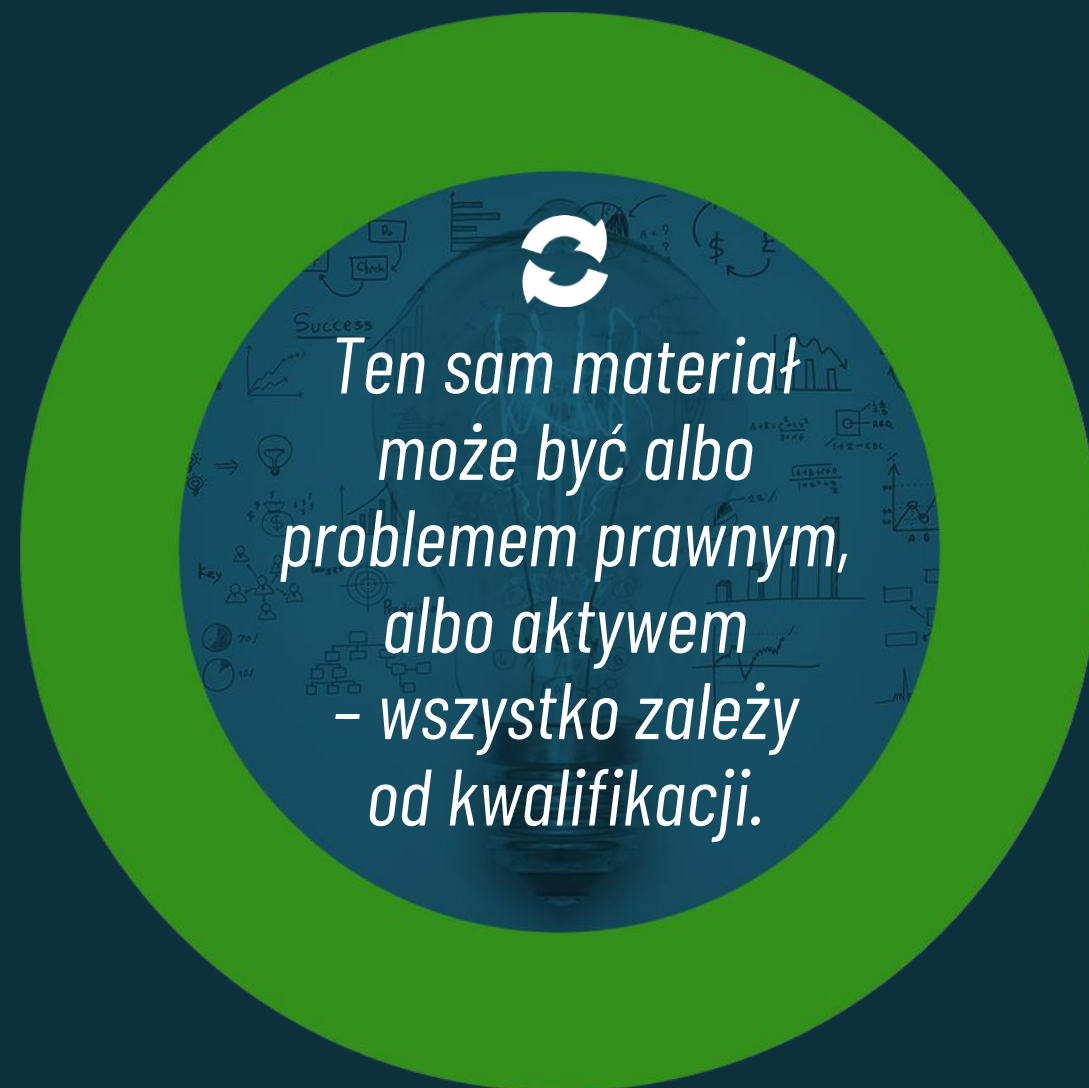
Dlaczego to temat krytyczny dla firm?

Produkt uboczny:

- nie jest odpadem
- powstaje w procesie produkcyjnym
- może być dalej wykorzystywany

Znaczenie dla przedsiębiorcy:

- realne oszczędności kosztów
- mniejsze obowiązki odpadowe
- element strategii GOZ i ESG
- Produkt uboczny to granica między kosztem a wartością.

Produkt uboczny – kwalifikacja

Materiał jest produktem ubocznym, jeżeli łącznie:

- powstaje jako integralna część procesu produkcyjnego
- jego dalsze wykorzystanie jest pewne
- może być użyty bez dalszego przetwarzania
- jest zgodny z przepisami i normami

Brak choćby jednego warunku = odpad

Produkt uboczny vs. odpad

Produkt uboczny	Odpad
nie podlega reżimowi odpadowemu	pełny reżim odpadowy
brak obowiązku BDO/KPO	obowiązek ewidencji
wykorzystanie bez przetwarzania	odzysk lub unieszkodliwianie
decyzja administracyjna	decyzja odpadowa

Produkt uboczny istnieje dopiero wtedy, gdy istnieje decyzja!!

W polskich regulacjach produkt uboczny to wyjątek od reguły. Odpad jest regułą. Dlatego inspekcja zawsze wychodzi z założenia, że coś jest odpadem, a dopiero potem bada, czy spełnia warunki produktu ubocznego.

Przeciwdziałanie GREENWASHINGOWI

Dlaczego greenwashing to problem prawny?

Greenwashing jest sankcjonowany m.in. przez:

- ustawę o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym
- ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów
- prawo reklamy i komunikacji handlowej
- prawo UE (ochrona konsumenta)
- Nadzór: Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
- UE: dyrektywa Empowering Consumers for the Green Transition (implementacja Marzec '26, obowiązywanie wrzesień '26)

Ryzykowne komunikaty

- „eko”, „zielony”, „przyjazny środowisku” – bez wyjaśnienia
- „neutralny klimatycznie” – bez metodologii
- „produkt GOZ” – bez kryteriów
- symbole i kolory sugerujące ekologiczność

*Liczy się percepcja konsumenta,
a nie wewnętrzne intencje firmy.*

Podsumowanie

Regulacje GOZ: jedna architektura, wiele narzędzi

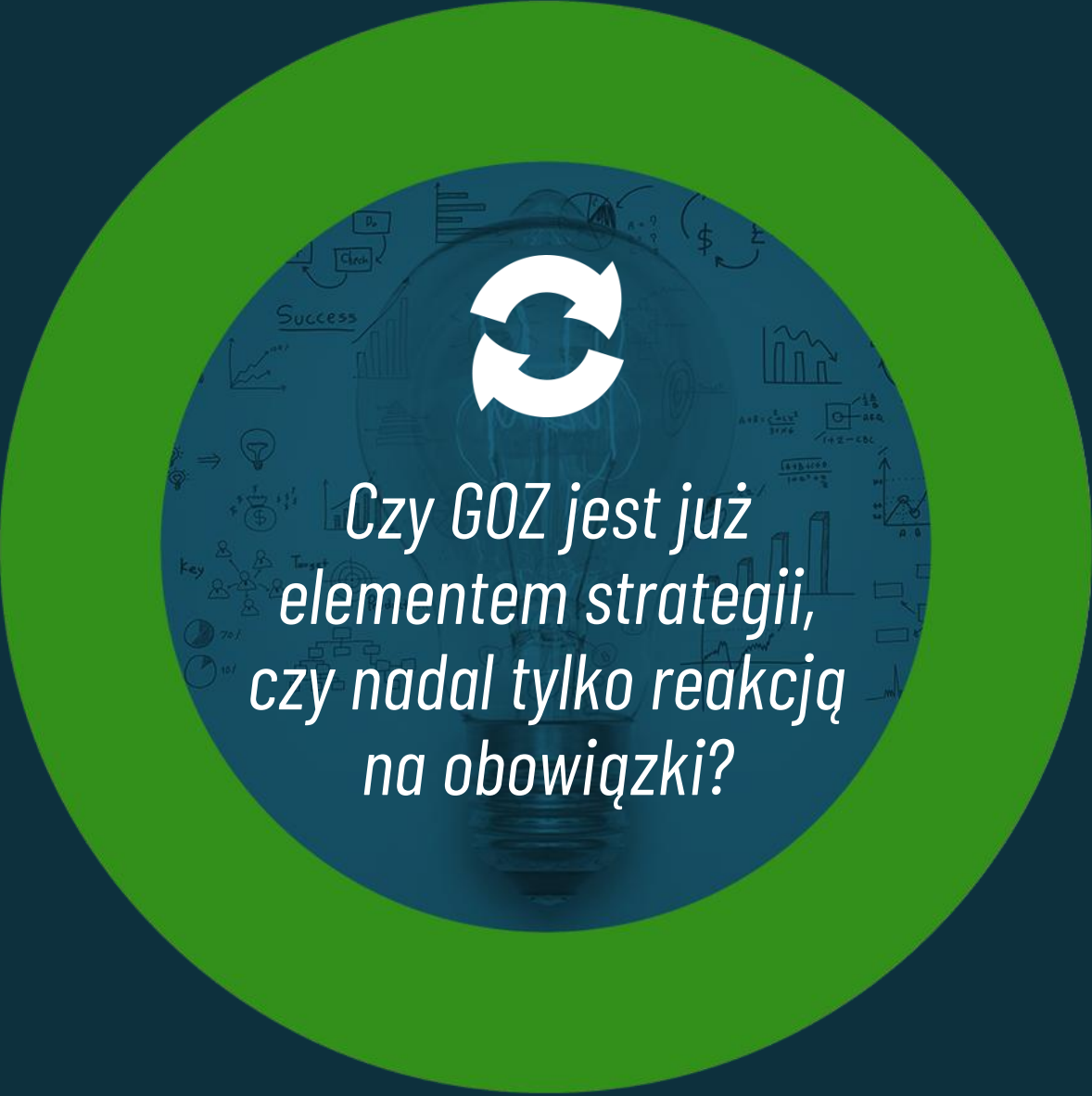
Regulacje GOZ tworzą spójny system, a nie zbiór pojedynczych aktów:

- Pakiet GOZ – zmiana podejścia do odpadów i zasobów
- Dyrektywa SUP – eliminacja najbardziej problematycznych jednorazówek
- ESPR (ekoprojekt) – GOZ na etapie projektowania produktu
- ROP i system kaucyjny – odpowiedzialność finansowa i organizacyjna
- Produkt uboczny – granica między odpadem a wartością
- Przeciwdziałanie greenwashingowi – kontrola komunikacji rynkowej
- Wspólny mianownik: odpowiedzialność producenta obejmuje
- projekt → produkt → użytkowanie → koniec życia → komunikację

Co to oznacza dla przedsiębiorców?

GOZ w prawie to nie trend, lecz nowa normalność biznesowa:

- regulacje przesuwają koszty z odpadów na projektowanie i decyzje strategiczne
- brak przygotowania = wzrost kosztów, sankcje i ryzyko reputacyjne
- greenwashing staje się ryzykiem prawnym, nie marketingowym
- przyszłe regulacje (ECEA, ESPR, reforma ROP) będą bardziej egzekwowalne

Czy GOZ jest już elementem strategii, czy nadal tylko reakcją na obowiązki?

#3

Podstawowe regulacje GOZ na poziomie europejskim i krajowym

dr hab. Ewelina Szczech-Pietkiewicz, prof. SGH

Kontakt: edukacja@ios.edu.pl

Cykl webinarów „Gospodarka o Obiegu Zamkniętym od A do Z” organizowany jest w ramach realizacji przedsięwzięcia pn. „Kampania informacyjno-edukacyjna dotycząca gospodarki odpadami, w kierunku Gospodarki o Obiegu Zamkniętym (GOZ)” dofinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Za ich treść odpowiada wyłącznie IOŚ-PIB.

